

Poziv Vladi k posebni zaščiti delavcev v podjetjih v zvezi s pojavom koronavirusa »SARS-CoV-2«

Združenje svetov delavcev Slovenije (ZSDS) poziva Vlado RS in druge pristojne državne organe k **takojšnji odpravi očitnih pomanjkljivosti** v sistemu ukrepov za boj proti širjenju novega koronavirusa v Sloveniji, ki se kažejo v izrazito **nezadostni zaščiti zaposlenih pred okužbami na delovnem mestu** v delovnih organizacijah (podjetjih in zavodih). Kajti hude pomanjkljivosti na tem področju v končni fazi postavljajo pod vprašaj smiselnost in učinkovitost tudi vseh ostalih sprejetih tovrstnih širših družbenih ukrepov.

Brez dvoma je bolj ali manj nesmiselno in neučinkovito sprejemati in stopnjevati najrazličnejše prisilne ukrepe za omejevanje prostega gibanja in združevanja ljudi v privatnem življenju, če pa obenem povsem nekontrolirano in nesankcionirano dopuščamo **možnost njihovega množičnega okuževanja v zvezi z delom pri njihovih delodajalcih**. A sodeč po dosedanjem /ne/ukrepanju Vlade na tem področju se zdi, kot da naj bi bilo takšno okuževanje v »sferi dela« - za razliko od tistega v privatnem življenju - pač »družbeno sprejemljivo«, ekonomski interesi pa pomembnejši od zdravja in življenj državljanov, ki so hkrati tudi delavci.

Težko razumljivo je namreč, da Vlada v tem smislu, denimo:

- v posmeh svojim lastnim rigoroznim ukrepom, določenih z Odlokom o začasni prepovedi zbiranja ljudi, s tem istim odlokom izrecno dopušča izjemo, po kateri pa takšno zbiranje z vidika možnega širjenja bolezni očitno naj ne bi bilo niti najmanj sporno, če gre za »sodelavce na poti na delo« (v tem primeru se jih lahko po tem odloku tudi do pet stlači v en osebni avto, kar je seveda čista farsa ukrepov za učinkovito preprečevanje širjenja koronavirusa);
- še vedno ni sprejela popolnoma nobenega pravnega predpisa/odloka o dolžnih ukrepih za preprečevanje koronavirusnih okužb delavcev v zvezi z njihovim delom, ki bi na splošno zavezoval delodajalce k obveznemu zagotavljanju točno določenih varstvenih ukrepov in nudil podlago za sankcioniranje kršiteljev, ampak so vsi tovrstni varnostni ukrepi delodajalcem zgolj »predlagani« v obliki nekakšnih nezavezujočih »priporočil«.

Skratka, **delovno in zasebno življenje ljudi** sta pri vladnem načrtovanju celovitega sistema omenjenih ukrepov iz nerazumljivih razlogov zaenkrat obravnavana **povsem ločeno in bistveno različno**. Nič od tega, kar naj bi sicer v tem smislu obvezno veljalo za vse državljanke v vseh situacijah, namreč zanje ne velja, kadar so v vlogi delojemalcev. V tej vlogi jih Vlada varuje le z nezavezujočimi priporočili delodajalcem.

Posledica takšnega dosedanjega pristopa Vlade pa je, da iz številnih slovenskih podjetij, ki se ob izbruhu epidemije covid-19 niso samoiniciativno odločila za takojšnjo začasno prekinitve proizvodnje, delavci danes poročajo, da se običajna proizvodnja **nadaljuje kljub dejstvu, da delodajalec ne zagotavlja niti najbolj elementarnih priporočenih varnostnih ukrepov za**

preprečevanje širjenja okužb (varnostna razdalja med delavci, zaščitne maske, učinkovito sprotno razkuževanje in drugi higienski ukrepi itd.). Kar je povsem nedopustno, kajti ena od temeljnih pravic delavcev iz delovnega razmerja je pravica do dela in delovnega okolja, ki jim zagotavlja varnost in zdravje pri delu.

Zavedamo se, da je za prihodnost gospodarstva velikega pomena tudi v teh razmerah ohranjati kolikor mogoče neokrnjeno proizvodnjo in zagotavljati preživetje vseh podjetij, ki v normalnih razmerah lahko uspešno poslujejo. Vendar pa seveda **ne na račun nesprejemljivih tveganj za zdravje in življenje delavcev teh podjetij**. Delovni procesi v kateremkoli - proizvodnem ali storitvenem - podjetju se lahko še naprej opravljajo samo (in šele) pod pogojem, če je ustrezno poskrbljeno za varnost in zdravje v njih sodelujočih delavcev v zvezi z aktualno epidemijo. Kar pa seveda nikakor ne more biti več - tako kot sedaj - **prepuščeno kar prosti presoji delodajalcev samih**, kajti brezobzirnost nekaterih očitno nima meja, delavci pa se v strahu za službo večinoma ne drznejo uporabiti načelne pravice do odklonitve dela zaradi nevarnosti za svoje zdravje in življenje po ZVZD-1.

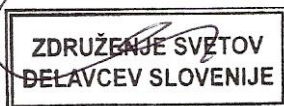
Vlada bi torej po mnenju ZSDS nujno morala s **posebnim odlokom**:

- **izrecno določiti** nujne ukrepe proti širjenju okužb s koronavirusom, katere mora zagotoviti vsak delodajalec, če želi v aktualnih razmerah nadaljevati s kakršnikoli skupinskim produkcijskim procesom;
- **na splošno prepovedati** delodajalcem - podjetjem ali zavodom - izvajanje kakršnihkoli skupinskih produkcijskih procesov, če ni na predpisani način, določen v naslednji alineji, ugotovljeno, da je delavcem v obravnavanem smislu v njih zagotovljeno varno delo;
- pristojnost za presojo vprašanja, ali je ta pogoj v posamezni delovni organizaciji izpolnjen ali ne, **priznati delavskim predstavništvom** (tj. svetom delavcev in sindikatom, če teh pri delodajalcu ni, pa zborom delavcev), ki bi jim morala biti v zvezi s tem priznana tudi pravica do »samopomoči«, tj. pravica, da s sklepom začasno zadržijo morebitno nadaljevanje proizvodnje, istočasno pa zahtevajo intervencijo inšpektorata za delo in izdajo prepovedne odločbe po 19. členu Zakona o inšpekciji dela (ZID-1).

Datum: 23. 3. 2020

Generalni sekretar ZSDS

dr. Mato Gostiša

Predsednik ZSDS

Vladimir Šega

